
L'examen consta de QUATRE parts obligatòries:

1. **Comprensió lectora (2 punts):** heu de respondre a TOTES les qüestions que s'hi plantegen.

2. **Estudi del fet literari (2 punts):** heu de respondre a TOTES les qüestions del bloc 1 i només a DUES de les qüestions plantejades en el bloc 2. Si en responeu més, només es tindran en compte les dues primeres.

3. **Reflexió lingüística (3 punts):** heu de respondre a TOTES les qüestions del bloc 1 i només a QUATRE de les sis qüestions plantejades en el bloc 2. Si en responeu més, només es tindran en compte les quatre primeres.

4. **Expressió escrita (3 punts):** heu de respondre a TOTES les qüestions que s'hi plantegen.

Les respostes han de ser clares i han d'estar redactades de manera coherent i cohesionada, amb correcció gramatical, lèxica i ortogràfica. Es descomptaran 0,1 punts per errors de normativa (gramaticals, lèxics o ortogràfics) fins a un màxim de 2 punts.

1. **Comprensió lectora** [2 punts en total]

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

Els microplàstics són cada cop més presents en el medi ambient i ja es comença a detectar quin impacte poden tenir en la nostra salut. Els microplàstics són trossos de plàstic diminuts, de menys de 5 mil·límetres i de formes irregulars. Procedeixen de la descomposició de productes de plàstic llençats a l'entorn i sovint es fragmenten en trossos encara més petits, que es coneixen com a *nanoplàstics* i que són encara més preocupants per a la salut.

El plàstic és un producte molt versàtil i químicament estable i per això es fa servir de manera àmplia en molts processos de producció. També, a causa de la seva rendibilitat, és un material gairebé insubstituïble en molts àmbits de la nostra vida quotidiana. El problema és que és un contaminant, ja que no es degrada i és tòxic. A més, pot contenir restes de metalls, hidrocarburs, plaguicides o productes farmacèutics, en funció dels contaminants que hagi pogut absorbir.

La producció de plàstic supera àmpliament els 300 milions de tones a tot el món cada any. L'única manera de revertir-ho és aconseguir materials no contaminants que el puguin substituir o impulsar-ne la reutilització. En aquests moments, però, les taxes de reciclatge són tan baixes que els plàstics suposen el 54 % de la massa global de residus.

S'han detectat microplàstics —en una àmplia gamma de concentracions— en aigües marines, aigües residuals, aigua dolça, aliments, aire i aigua potable, tant embotellada com de l'aixeta. Per tant, poden entrar en el nostre cos per inhalació o per ingestió, sigui de manera directa o a través del menjar. Per exemple, s'han detectat partícules de plàstics en animals que formen part de la nostra dieta, com ara moltes espècies marines, i també en aliments processats.

Tots els experts assenyalen que els plàstics són més perillosos per a la nostra salut com més petits són. Un dels estudis més recents en aquest àmbit, liderat per la Universitat Autònoma de Barcelona i el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, conclou que els nanoplàstics afecten la composició, la diversitat i la funcionalitat del microbioma intestinal. Quan es modifica el microbioma intestinal sorgeixen alteracions en els sistemes immunitari, endocrí i nerviós.

El 90 % dels plàstics que ingerim acabaran excretats, però una part es fragmentarà en nanoplàstics. Són tan petits que són capaços de penetrar en les cèl·lules i causar-hi efectes nocius. L'estudi constata que s'han descrit alteracions en l'absorció de nutrients, reaccions inflamatòries en el revestiment intestinal i efectes sobre el metabolisme i la capacitat de produir energia del cos i, finalment, alteracions en les respostes immunitàries.

També s'ha constatat que, en humans, les partícules de plàstic es poden allotjar en els pulmons i l'aparell digestiu. I poden arribar als conductes limfàtics i als ganglis i, finalment, a diversos òrgans del cos, com la medulla òssia, els ronyons, la melsa o el fetge. Els metges es troben amb la dificultat afegida que les lesions que poden produir són semblants a les d'altres tòxics i, per tant, és complicat relacionar-les amb els plàstics utilitzant la tecnologia actual.

Adaptació feta a partir del text
d'Atlàntida Assegurances. «Microplàstics: com afecten la salut» [en línia]

1.1. Després de llegir atentament el text anterior, indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) <i>Nanoplàstic</i> és sinònim de <i>microplàstic</i> .	☐	☐
b) El plàstic es degrada amb facilitat.	☐	☐
c) Els plàstics suposen menys del 50 % de la massa global de residus.	☐	☐
d) L'aigua embotellada no té tants microplàstics com l'aigua de l'aixeta.	☐	☐
e) Els plàstics modifiquen el microbioma intestinal.	☐	☐

1.2. Trobeu en el text els cinc mots que poden funcionar com a sinònims dels mots següents. [0,5 punts]

a) *Es trenquen, es fraccionen:*

b) *Irreemplaçable:*

c) *Expulsats, expellits:*

d) *Perjudicials:*

e) *Trastorns, canvis:*

1.3. Escriviu el referent dels pronoms següents, marcats en negreta en el text. La resposta ha de contenir tots els elements que formen la construcció substituïda pel pronom feble. [0,5 punts]

a) «Són tan petits que són capaços de penetrar en les cèl·lules i causar-**hi** efectes nocius»:

b) «Els metges es troben amb la dificultat afegida que les lesions que poden produir són semblants a les d'altres tòxics i, per tant, és complicat relacionar-**les** amb els plàstics utilitzant la tecnologia actual»:

1.4. Exposeu, en un màxim de cinquanta mots, quin és l'impacte que pot tenir la ingestió de plàstics en la salut. [0,5 punts]

2. Estudi del fet literari [2 punts en total]

Bloc 1

2.1. Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades a continuació.

En aquesta vida he tingut molts secrets. Però un dels més grossos, potser el que estava més en pugna amb la veritat oficial, és el que ara trobo oportú explicar.

Un matí, en llevar-me, vaig veure que en el menjador de casa meva havia nascut un arbre. Però no us penseu: es tractava d'un arbre de debò, amb arrels que es clavaven a les rajoles i unes branques que es premien contra el sostre.

Vaig veure de seguida que allò no podia ésser la broma de ningú, i, no tenint persona estimada a qui confiar certes coses, vaig anar a trobar la policia.

Em va rebre el capità, amb uns grans bigotis, com sempre, i duent un vestit l'elegància del qual no podria explicar, perquè el tapaven els galons. Vaig dir:

—Us vinc a fer saber que en el menjador de casa meva ha nascut un arbre de debò, al marge de la meva voluntat.

L'home, vos direu, es va sorprendre. Em va mirar una bona estona i després digué:

—No pot ésser.

—Sí, és clar. Aquestes coses no se sap mai com van. Però l'arbre és allí, prenent llum i fent-me nosa.

Aquestes paraules meves van irritar el capità. Va donar un cop damunt la taula amb la mà plana, va alçar-se i m'agafà una solapa. (Allò que fa tanta ràbia.)

—No pot ésser, dic —repetí—. Si fos possible això, seria possible qualsevol cosa. Enteneu? S'hauria de repassar tot el que han dit els nostres savis i perdriem més temps del que sembla a primer cop d'ull. Estaríem ben arreglats si en els menjadors de ciutadans qualssevol passessin coses tan extraordinàries! Els revolucionaris alçarien el cap, tornarien a discutir-nos la divinitat del rei, i qui sap si alguna potència, encuriosida, ens declararia la guerra. Ho compreneu?

—Sí. Però, a despit de tot, he tocat l'arbre amb les meves mans.

—Apa, apa, oblideu-ho. Compartiu amb mi, només, aquest secret, i l'Estat pagarà bé el vostre silenci.

Ja anava a arreglar un xec quan es mobilitzà la meva consciència. Vaig preguntar:

—Que és d'interès nacional, això?

—I tant!

—Doncs no vull ni un cèntim. Jo per la pàtria tot, sabeu? Podeu manar.

Al cap de quatre dies vaig rebre una carta del rei donant-me les gràcies. I qui, amb això, no es sentiria ben pagat?

Pere CALDERS. «L'arbre domèstic».

A: *Cròniques de la veritat oculta*. Barcelona: Edicions 62, 1979. MOLC, p. 141-142

2.1.1. En quin gènere literari destaca l'obra narrativa de Pere Calders? [0,25 punts]

2.1.2. Quines característiques té aquesta narració en relació amb la realitat?
[0,25 punts]

2.1.3. Qui és el protagonista de la narració? Quins altres personatges hi apareixen?
[0,25 punts]

- 2.1.4. Quina és la reacció del policia en assabentar-se del problema del narrador?
Per què? [0,25 punts]

Bloc 2

- 2.2. Responen només a DUES de les quatre qüestions que es plantegen en aquest bloc.
(Si se'n responen més, només es tindran en compte les dues primeres.)

- 2.2.1. En un màxim de cinquanta mots, expliqueu quina figura retòrica apareix en aquests versos d'*El comte Arnau*. Digueu-ne també l'autor. [0,5 punts]

Seràs roure, seràs penya,
seràs mar esvalotat,
seràs aire que s'inflama,
seràs astre rutilant,
[...]

- 2.2.2. Indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) Una ressenya és un text de caràcter didàctic i persuasiu que segueix el format i l'estructura d'una carta.	☐	☐
b) El tòpic <i>memento mori</i> ens invita a la sensació d'alegria i goig.	☐	☐
c) Santiago Rusiñol, autor de <i>L'auca del senyor Esteve</i> , és el màxim representant del Noucentisme, que s'inicia a partir de l'any 1906.	☐	☐
d) <i>Pere Quart</i> és el pseudònim de Joan Oliver com a poeta.	☐	☐
e) El mim és una representació muda.	☐	☐

- 2.2.3. En un màxim de cinquanta mots, expliqueu quina diferència hi ha entre la rima consonant i la rima assonant, i entre la rima masculina i la rima femenina. [0,5 punts]

2.2.4. Indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) Un mite és una història protagonitzada per éssers sobrenaturals o màgics, com ara déus, herois o personatges fantàstics.	☐	☐
b) Un soliloqui és una obra de teatre interpretada per més d'un personatge.	☐	☐
c) L' <i>amor post mortem</i> és un tòpic literari que significa 'amor més enllà de la mort'.	☐	☐
d) Els termes <i>hipèrbole</i> i <i>hipèrbaton</i> són sinònims.	☐	☐
e) L'onomatopeia és una figura retòrica sintàctica.	☐	☐

3. Reflexió lingüística [3 punts en total]

Bloc 1

3.1. Indiqueu l'anàlisi correcta dels pronoms, les oracions o els sintagmes subratllats. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

3.1.1. Quan es modifica el microbioma intestinal sorgeixen alteracions en els sistemes immunitari, endocrí i nerviós.

- complement o objecte directe
- complement de règim (o preposicional)
- complement circumstancial (o adjunt)
- complement del nom

3.1.2. L'estudi constata que s'han descrit alteracions en l'absorció de nutrients, reaccions inflamatòries en el revestiment intestinal i efectes sobre el metabolisme i la capacitat de produir energia del cos i, finalment, alteracions en les respostes immunitàries.

- oració subordinada substantiva de subjecte
- oració subordinada substantiva de complement o objecte directe
- oració coordinada adversativa
- oració subordinada adverbial consecutiva

3.1.3. Procedeixen de la descomposició de productes de plàstic llençats a l'entorn i sovint es fragmenten en trossets encara més petits.

- complement predicatiu
- complement de règim (o preposicional)
- complement circumstancial (o adjunt)
- complement de l'adjectiu

3.1.4. S'han detectat partícules de plàstics en animals que formen part de la nostra dieta, com ara moltes espècies marines, i també en aliments processats.

- oració subordinada substantiva de complement o objecte directe
- oració subordinada adverbial de complement o objecte directe
- oració subordinada substantiva de complement de règim (o preposicional)
- oració subordinada adjectiva o de relatiu de complement del nom

- 3.1.5. La producció de plàstic supera àmpliament els 300 milions de tones a tot el món cada any. L'única manera de revertir-ho és aconseguir materials no contaminants que el puguin substituir o impulsar-ne la reutilització.
- complement o objecte directe
 - subjecte
 - atribut
 - complement del nom

Bloc 2

- 3.2. Responen només a QUATRE de les sis qüestions que es plantegen en aquest bloc. (Si se'n responen més, només es tindran en compte les quatre primeres.)

- 3.2.1. Completeu les oracions següents amb la forma correcta de les dues que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]

- a) —Hi ha _____ de sal? M'agradaria posar-n'hi una mica perquè aquest plat no té gust de _____. (*res / gens*)
- b) —_____ bon punt acabi la pel·lícula, avisa'm. —Està a punt d'acabar. Mai no havia plorat _____. (*tant / tan*)
- c) Li vaig preguntar _____ estava amoïnada i no em va saber dir el _____. (*perquè / per què*)
- d) Les novel·les _____ més m'agraden són les que retraten l'època en _____ vivim. (*que / què*)
- e) No diu _____ ximpleries. _____ fos el germà del director, fa temps que l'haurien fet fora. (*si no / sinó*)

- 3.2.2. Completeu les oracions següents amb la forma verbal adequada a un registre formal. No podeu utilitzar formes perifràstiques. [0,5 punts]

- a) Estic convençut que més endavant els presos _____ (*concebre*) un pla per a escapar-se de la presó.
- b) —Ara mateix en Joan _____ (*interrompre*) qualsevol conversa sense respectar el torn de paraula de ningú.
- c) La Maria dubtava que vosaltres _____ (*cabre*) en aquest vehicle.
- d) Et van dir quan _____ (*néixer*) la teva germana?
- e) Si jo ho hagués _____ (*saber*), t'ho hauria explicat.

- 3.2.3. Subratlleu en el text següent NOMÉS les cinc grafies que corresponen al so fricatiu alveolar sonor [z]. (Si se'n subratllen més, la pregunta serà puntuada amb 0.) [0,5 punts]

«Segons la presumpció d'innocència, tota persona acusada de qualsevol delictes és innocent fins que es demostrï la seva culpabilitat.»

- 3.2.4.** Completeu les oracions següents amb els substantius o els verbs adequats, derivats dels mots que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]
- a)** Com que no hi estava d'acord, tot el públic va _____ l'àrbitre. (*cridar*)
 - b)** Tenia el jardí ben abandonat. Mai no havia vist tanta descurança ni tanta _____ en un lloc com aquest. (*deixar*)
 - c)** La _____ que patia arran de l'accident no el deixava anar de pressa. (*coix*)
 - d)** Estava tan enrabiad que va començar a _____ la finestra del seu veí. (*pedra*)
 - e)** Aquelles amenaces recurrents van aconseguir _____ en Joan. (*covard*)

- 3.2.5.** Assenyaleu i esmeneu NOMÉS els cinc errors que apareixen en el text següent. (Si se n'assenyalen més, la pregunta serà puntuada amb 0.) [0,5 punts]

«Ves-t'en ara mateix per tal de que puguis agafar el primer tren. Quant surtis, tanca bé la porta. Ja saps que els lladres no tenen escrupols alhora d'entrar a robar.»

- 3.2.6.** Identifiqueu a quina de les varietats dialectals del català (rossellonès, central, nord-occidental, valencià, balear o alguerès) pertany el text següent i subratlleu NOMÉS tres característiques diferents pròpies d'aquesta varietat. (Si se'n subratllen més, la pregunta serà puntuada amb 0.) [0,5 punts: 0,2 punts per la varietat dialectal i 0,3 pels trets]

«Donc, un dia d'abril, de l'altra primavera, ambe canyes, cistell, cucs, tut lu bataclam, en un racú de la ribera, tut sul, me'n vinc a gitar l'ham. M'assenti ben content: l'endret fa bona cara i, cum l'aiga és pas gaire clara, segurt que el pei picarà bé.»

4. **Expressió escrita** [3 punts en total]

- 4.1. Reescriuiu el text següent canviant els temps verbals en present per formes d'imperfet. La redacció resultant ha de contenir tota la informació inclosa en el text original. Subratlleu en els dos textos les formes verbals originals i les reescrites.

[1 punt]

«Els microplàstics són cada cop més presents en el medi ambient i ja es comença a detectar quin impacte poden tenir en la nostra salut. Els microplàstics són trossos de plàstic diminuts, de menys de 5 mil·límetres i de formes irregulars. Procedeixen de la descomposició de productes de plàstic llençats a l'entorn i sovint es fragmenten en trossets encara més petits, que es coneixen com a *nanoplàstics* i que són encara més preocupants per a la salut.

El plàstic és un producte molt versàtil i químicament estable i per això es fa servir de manera àmplia en molts processos de producció.»

- 4.2. En el text inicial es parla dels problemes que causa la contaminació per microplàstics. Escriviu un text formal ben estructurat, de cent vint-i-cinc a cent cinquanta paraules, en què descrigueu els perjudicis ocasionats per altres tipus de contaminació, com ara l'acústica o la lumínica. [2 punts]

Comprovació i 2a correcció:

3a correcció:

Etiqueta de l'estudiant

IEC
Institut d'Estudis
Catalans